

Upoštevajte zakonitost in demokratični dialog

Irena Badovinac-Bijelić je predsednikovala družbenopolitičnemu zboru občinske skupščine in štiri leta tako zavzeto sodelovala v njem, da je tam pustila del sebe, del svojega življenja, kakor je rekla. Takšni so pač ljudje, ki svoje delo ali funkcije opravljajo s srcem in jim ni vseeno ali pustijo za seboj ruševine ali trdno zgradbo. Tudi v politiki je to mogoče.

— Kako zdaj, ko ste opustili vse funkcije, gledate na to svoje delo v občinski skupščini? Je to bila črna-bela šahovnica?

— Svojega mandata ne bi opisovala s črno-belimi potezami. Predvsem bom povedala po žensko, da imam dober občutek, ko pomislim nanj. Menim, da smo uspeli slediti naglim spremembam na družbenem in gospodarskem področju in se jim prilagajati seveda v okviru naših pristojnosti. Delegati so bili precej kritični, ustvarjalni pa tudi strokovni. Prijetno je bilo delati z njimi.

— Ali bi lahko trdili, da praznega dvigovanja rok po logiki »kaj me briga, da le to spravimo skozi« ni bilo?

— Posegali smo na različna področja, pri čemer so se odpirale pester razprave in razčiščevanja. Menim, da smo prav mi presegli dvigovanje rok v prazno, saj je šlo tudi za življenjske interese občine, Ljubljane.

— Kaj ste na primer uspeli urediti, rešiti, premakniti?

— Mislim, da je bil uspeh že v tem, da smo presegli duh resolucij, ki je toliko let nazaj vladal v našem družbeno-političnem življenju.

— Znano je, kako so razna stališča prihajala že oblikovana na seje. Ali delegati niso bili le prenašalci le-teh?

— No, oblikovanje stališč je bila v veliki meri stvar konference SZDL, vgrajena v sistem. Vendar lahko rečem, da delegati niso bili zgolj prenašalci teh stališč, zlasti po drugem letu dela — pri čemer imam v mislih štiriletno obdobje — so naše seje postale razgibane. Delegati so bili kritični, ustvarjalni.

— Kje se to posebej izkazalo?

— Pri sprejemanju ustavnih sprememb, pri volilnem zakonu. Posebej odmevna je bila pobuda za ukinitev politične izolacije. No, pa tudi sicer so v našem zboru neke presegli naša po-

dročja, saj so se delegati tvorno vključevali tudi v drugo problematiko. Tako je bila beseda o prometu, o prostorskih in drugih ureditvah oziroma predlogih v Ljubljani, ki smo jih oblikovali in potem posredovali naprej na pristojna mesta. Delegati so želeli imeti vpliv na druga, bolj življenjska področja in čisto niso terjali le odgovorov, ampak tudi rešitve.

— Ali lahko rečete, da ste prav delegati vašega mandata utrlji pot spremembam, ki so danes ustoličene, pred vami pa so bile še tabu?

— Menim, da je bilo to obdobje prelomno tako glede koordiniranega dela občine z mestno skupščino, predvsem pa zaradi ustavnih sprememb, ki so omogočile sistem, ki je zdaj zaživel.

— Kakšna bi bila vaša popotnica novemu zboru?

— Z volitvami smo mu izkazali zaupanje. Mislim, da so dovolj strokovni, da so pripravljeni delati in marsikaj premakniti še naprej. Pri vsem tem pa predvidevam, da bodo upoštevali demokratični dialog, predvsem pa upoštevali zakonitost in pravni red, katerega zagovornica sem, ker kot pravničarka ne morem iz svoje kože.

— Boste spremljali delo občinske skupščine?

— Vsekakor, ker me zanima, kako bodo delali v teh časih, ko naj bi imela konkurenca glavno vlogo in naj bi se različna mnenja še bolj kresala, kot so se poprej. Ni mi vseeno, kako bodo delali, saj sem navezana na občinsko skupščino v toliko, kolikor človek pušča tam tudi del sebe. In ko to delo opusti, ima občutek, da je bogatejši na nove izkušnje, za novo znanje, kajti vodenje se je neke vrste umetnost, ko moraš poznati obravnavano snov, biti oborožen z znanjem, z občutkom za rdečo nit in za mero, ki gre za vroče razprave.

A. A.

JAKA SLOKAN

Zbor je bil blizu ljudem

Jaka Slokan, donedavni predsednik zbora krajevnih skupnosti v občinski skupščini, je človek, ki ima rad kratke in jedrate razprave, kar je pri vodenju sej tudi pokazal. Velikokrat uspešno, saj sam pravi, da je bil dosedanji zbor krajevnih skupnosti tako sredi življenja, da tam ni bilo prostora za bla-bla, tako značilen za obdobje, ko je bilo najpomembnejše to, da si veliko govoril in nič povedal.

»Zbor krajevnih skupnosti je bil doslej nekaj specifičnega v primerjavi z drugima dvema zboroma občinske skupščine, saj so poglavitno vsebino napolnjevala vprašanja in pobude delegatov. To je hkrati pomenilo, da so delegati lahko vplivali na občinsko upravo in jo hkrati tudi nadzorovali. Pri tem naj pripomnim, da je imela dosedanja občina več pristojnosti, kot jih ima po novem,« je razložil Jaka Slokan, po poklicu diplomirani pravnik, po položaju pa svetovalec generalnega direktorja PTT Slovenije.

Zanimivo je, da kar z nekeko nostalgijo opisuje delo »svojega« zbora, v katerem je bil štiri leta in v katerem, kakor je dejal, so delegati delovali tvorno, dokaj angažirano.

— Zakaj?

»Zato, ker se je zbor ukvarjal predvsem z vsakdanjimi življenjskimi zadevami, ki so blizu ljudem. Zato niti ni presenečala udeležba delegatov, saj je bila kar osemdeset in celo stoodstotna. Delegati so podrobno razlagali probleme, jih osvetljevali z vseh strani in odločno zahtevali odgovore, rešitve. Pri tem naj dodam, da so največkrat razpravljali izbrani delegati, ki so dobro poznali obravnavano zadevo.«

No, pri tem se je stvar tudi precej zavlekla, ker pač zbor ni bil sestavljen iz stalnih delegatov. Tako so bile zadeve natančneje razčiščene, je opisal še drugo stran dosedanjega delegatskega sistema. V štirih letih je tako prišlo na

dnevni red zbora okrog 250 vprašanj in pobud iz krajevnih skupnosti občine Center.

— Koliko je bilo rešenih?

»Skoraj ni bilo vprašanja, na katerega delegati ne bi dobili odgovora. Pri tem moram pohvaliti tako občinske kot mestne upravne organe in postajo milice, da so se trudili po svojih močeh. No, na vprašanje, koliko zadev je bilo rešenih, je težko odgovoriti, ker so med njimi zvezde stalnice, problemi mestnega centra, ki sistemsko niso rešeni.«

Jaka Slokan je s tem pomenil na stalno bolečino mestnega jedra, kakršnen je na primer stoječi promet, čistoča, zrak, hrup.

— Kako je politika vplivala na odločanje delegatov v vašem mandatu?

»Morda bo zvenelo nenavadno, ampak naš zbor je bil dokaj pluralističen. Delegati so mislili s svojo glavo, četudi so dobivali priporočila partije in socialistične zveze a jih to ni obvezovalo. Seveda, šlo je predvsem za vsakdanje, konkretne zadeve in te smo reševali po zdravi presoji brez političnih predznakov.«

Vaša napotnica naslednikom?

»Naj bi delali, kot smo delali mi. Ne predstavljam si reševanja krajevne problematike po strankarskih formulah. Sicer pa jih čaka malce drugačno delo tako zaradi sistemskih sprememb kot tudi iz preprostega razloga, da bodo bolj obremenjeni, saj bodo stalni in nič več v delegacijah.«

A. A.

Bil sem priča pokopa nekega sistema

Ko si v gozdu, vidiš posamezna drevesa, celote pa ne. Lažje je, ko si na obrobju. Tako nekako gleda nazaj na svoj štiriletni mandat za predsednika občinske skupščine Center Borut Plavšak, ki je pravkar predal štafetno palico svoji naslednici.

»Bili smo poslednji Mohikanci kardeljevskega skupščinskega sistema, dogovorne skupnosti med združenim delom in krajevnimi skupnostmi. Takšno občino smo zdaj pokopali, kar mnogim še ni jasno.«

— Ali vam je žal zanjo?

»Časi se pač spreminjajo, z njim sistemi. Lahko rečem, da sem sam prispeval delček k mozaiku sprememb oziroma k pokopu takšne občine, ko smo razpravljali o ustavnih spremembah. Bila je preveč zapletena, nabrekla, saj se je v njej menjavalo kar 5000 delegatov.«

— Kaj bo bistveno za novo občino?

»Predvsem so se njene pristojnosti zdesetkale. To bo nova skupnost, ki bo morala še najti samo sebe. Glavno besedo bo imel zdaj mestni parlament. Občinam ostaja davkarija, ljudska obramba, urad za gradbene zadeve, referat za družbene dejavnosti, mali sekretariat za občo upravo.«

— Ali menite, da bo hkrati s pristojnostmi zdesetkana tudi birokracija?

»Po mojem mnenju naj bi se upravni aparat v občini najmanj prepolovil.«

— Vrniva se k vašemu predsednikovanju, h konkretnim nalogam, ki vam jih je uspelo opraviti v občo korist in morda v vaše zadovoljstvo, da danes lahko rečete: no, nekaj pa bo le ostalo za menoj.

»Začel bom s paradoksi in si štel za uspeh, da se nekaj ni zgodilo. Ni se na primer zgodila fontana na Prešernovem trgu. Niso ukinili osnovne šole Ledina, za kar sem bil hude bitke z zakulisnimi in kuloarskimi silami, ki so bile videti kakor mlina na veter. Uspelo mi je ohraniti dve mali ambulanti na Mirju in na Prulah, ki

so jih bili hoteli požreti veliki zdravstveni sistemi, ambulanti pa veliko pomenita upoko-jencem. Potem smo rekonstruirali srednje šole in končali toplifikacijo občine.«

— Je politika za vas bojno polje?

»Je umetnost možnega. Če se spomnite, so bili prebivalci ob Roški proti novi ureditvi, vendar je tudi to bilo možno speljati potem, ko smo jih prepričali, da gre za vzajemno koristno rešitev. Seveda pa so možnosti pri marsikaterem načrtu omejene. No, prav tako je s funkcijo predsednika občinske skupščine, ki je v bistvu le prvi med njimi in je odgovoren za koordiniranje zapletenega delegatskega sistema.«

— Kako gledate na to, da je Ljubljana razdrobljena na pet občin?

»V to področje ne bi posegal. Ljubljana je vodena glava, ogromna, raztegnjena vas z različnimi posebnostmi. Medvode na primer ni Ljubljana in ni nič čudnega, če zdaj išče svojo podobo. Prava mestna občina je v bistvu samo naša občina. V odločanju o usodi posameznih občin je

bilo doslej dosti umetnega, ko se je odločalo na več nivojih. Z ustavo bo drugače. Mestna skupščina naj ne bi bila več federacija petih občin.«

— Kaj vam je povzročilo največ sivenja las?

»Komunalni problemi, ki so kar naprej trkali na moja vrata, jaz pa sem se počutil outsider, ker sem se poprej ukvarjal s kulturo. Na tem področju je prihajalo do konfliktov. Dejavnost je bila atomizirana, razpršena, vse se je reševalo na petih nivojih, dokler se ni pometlo s sisi in so se pristojnosti prenesle na mesto.«

Borut Plavšak je priznal, da se je velikokrat boril z mlino na veter, z abstrakcijami, s sanjati dogovorne ekonomije, ki nimajo pojma o umnem gospodarjenju.

»Hotel sem, da mi naredijo čisto računico, brutto bilanco gospodarskih možnosti, da bi vedel, koliko denarja imamo in koliko ga lahko porabimo. Tako so delali naši dedje, pradedje, tako dela vsak kmet, da porabi toliko, kolikor mu dopuščajo možnosti v kašči. Dva mernika žita si je vedno dal na strah za setev. Tega pri nas ni bilo. Cele generacije v administraciji nimajo pojma o umnem gospodarjenju. Želel sem, da bi delali tako, kot delajo v podjetjih, kolikšni so dohodki, kolikšni izdatki. V vseh štirih letih nisem prišel do čistih računov in sem na konco ubupal. Niti, ki so bile v rokah, SDK, republiškega zavoda za statistiko, Narodne banke, zavoda za družbeno planiranje, občinskega komiteja za gospodarstvo so bile preveč prepletene, da bi iz tega kdo lahko potegnil vodilno nit,« je razlagal nekdanji predsednik občinske skupščine v upanju, da bo novo vodstvo to znalo narediti, predvsem pa imelo drugačne možnosti, ki jih utira nova ustavna ureditev.

Ampak nove poti so navadno še težje od utrjenih, že znanih. Morda se bodo poslednji Mohikanci zdaj celo oddahnili, da so odšli.

ALBINA ADAMIČ

ZORA TRILAR O PRETEKLEM MANDATU

No, predsednica, si bila zadovoljna?

Ocenjevati in vrednotiti dosežke delegatskega dela v zboru, ki sem mu predsedovala minulo mandatno obdobje, ni lahko, še zlasti ne sedaj, ko so nastopile nove politične razmere in ko je na splošno pogled nazaj postal zelo kritičen. Od marsikod prihajajo celo ocene, ki zanikujejo vrednost vsem političnim institucijam, ki smo jih imeli.

Kljub tem agresivnim tezam menim, da ne prikrivajoč tudi slabosti, naš zbor ni bil eno od »bojišč papirnate vojke«. Moje vodilo pri delu zbora je bilo ne zgolj zadovoljiti norme, ki jih je postavil poslovnik, marveč vedno omogočiti čimbolj bogato izražanje delegatskih interesov in stališč. Ta moj odnos do delegatske dinamike, lahko rečem, da ni ostal prikrit, kar lahko ponazorim s tem, da so me delegati pogosto po kakšnem bolj živahnem skupščinskem dnevu na koncu pomenljivo vprašali: »No, predsednica, si bila danes zadovoljna?«

Razumljivo pa je, da dinamična razprava ni mogla biti sama sebi namen, ampak je bila lahko zato dober izziv za oblikovanje čimboljših reši-

tev in tudi za poznejšo zavzetost delegatov za uresničevanje rešitev, ki so jih sami predlagali. Skratka, vse je bilo vendarle podrejeno rezultatu. Teh rezultatov, ki jim je mogoče dati pozitiven predznak, pa ni malo — pri tem seveda skušam upoštevati pristojnosti občine, ki pa so se v tem obdobju glede na velike reformne spremembe v gospodarstvu in družbi začele krčiti in se seliti bodisi v gospodarstvo samo bodisi na primer na mestni nivo — niti po svojem pomenu niso marginalni.

V tem mandatnem obdobju smo do uspešnega konca pripeljali odločanje o lokaciji za novo srednjo zdravstveno šolo, pri čemer je bila v celoti uveljavljena pobuda delegatov.

Razprava in odločanje o tem se je pojavilo na več zasedanjih zbora in je zares šlo za pomembno odločitev. Tudi sicer moram reči, da sem trmasto vztrajala, da se z dnevnih redov ne spravijo stvari, ki jim nismo dali pike na »i«.

Med pomembnejšimi rezultati našega dela naj omenim še razpravo, ki smo jo v zboru odprli v zvezi z gospodarskim položajem železnice. Kot vemo, je bila ta razprava pozneje sklenjena na zvezni ravni, končala pa se je z rešitvami, ki so bile blizu našim pogledom in stališčem do te problematike. Poleg tega so se pri nas rodile številne pobude in predlogi s področja republikanske zakonodaje (na primer v zvezi z zakonom o varovanju osebnih podatkov), davkov, pa tudi v zvezi z ustavnimi dopolnili, kar vse je bilo v veliki meri sprejeto v slovenski skupščini.

Kar zadeva novi zbor združenega dela, domnevam, da bo to še bolj živahno politično telo. Če so bile v mojem obdobju občasne težave s sklepčnostjo, jih bo najbrž (zdaj) tu manj, stalnost delegatov oziroma poslancev pa bo tudi zagotovilo za boljšo kontinuiteto v delu zbora.

JANEZ KUKOVICA

DOGOVORI / 7